

Satirisch commentaar op gevestigde orde in anti-opera

Je zou wel eens naar de opera willen, maar de onbekendheid met het genre schrikt je af, dan is 'Die Dreigroschenoper' van Kurt Weil en Bertold Brecht door Opera Zuid, zaterdag in Eindhoven, een optie.

Marjolijn Sengers

21 november 2025, 10:30

'Die Dreigroschenoper' ('De Driestuiversopera') uit 1928 is geen opera in de klassieke zin van het woord. „Het is een 'Musikspiel'”, zegt regisseur Servé Hermans, „waarin het publiek wordt uitgedaagd om kritisch te kijken naar de samenleving en de moraal.”

Vrijdag 14 november was de première, zaterdag 22 november is de opera te zien in Parktheater Eindhoven. De muzikale leiding is in handen van Enrico Delamboy. De voorstelling is een co-productie van Opera Zuid, Philzuid, Toneelgroep Maastricht, Theater aan het Vrijthof en PLT Theaters.

Servé Hermans (Maastricht 1981) is een ervaren theatermaker. Opgeleid tot acteur, speelde hij onder meer bij Het Zuidelijk Toneel, daarnaast ontwikkelde hij zich tot een veelzijdig theatermaker.

Hij regisseerde toneelstukken en musicals, waaronder publiekslievelingen als 'Dagboek van een herdershond' en 'Het geluk van Limburg'. Ook drukte hij zijn stempel op de Vastelaovondconcerten van Philzuid.

Het is een rauw verhaal met rauwe muziek, met zangers die juist niet mooi hoeven te zingen

Servé Hermans

'Die Dreigroschenoper' is zijn eerste opera. „In de klassieke of romantische zin is het geen opera”, zegt Hermans „eerder een anti-opera, een satirisch commentaar op de gevestigde, vroeg twintigste-eeuwse orde, dat bol staat van de sociale kritiek. Het is een rauw verhaal met rauwe muziek, met zangers die juist niet mooi hoeven te zingen.”

Het stuk speelt zich af onder de penoze van de Londense wijk Soho. Verraad, corruptie en omkoping vieren hoogtij in het verhaal over de slinkse gangster Macheath (acteur Maarten Heijmans), die trouwt met de dochter van de bedelaarskoning, Polly Peachum (sopraan Maartje Rammeloo).

Peachum senior (bas Huub Claessens) wil zijn macht niet prijsgeven en probeert Macheath ter dood veroordeeld te krijgen. De opera begint met het [beroemde lied](#) over Mackie Messer (de gemeenste schurk van de stad - red) en eindigt met een onverwachte ontknoping.

Kloof tussen arm en rijk

Componist Kurt Weil en schrijver/regisseur Bertolt Brecht staan bekend om hun maatschappijkritische werk. Ze stelden de kloof tussen arm en rijk aan de kaak. Een belangrijke uitspraak uit 'Die Dreigroschenoper' is 'Eerst komt het vreten, dan de moraal'. „Ze doorbraken de traditionele operavorm door te putten uit de populaire muziek en cabaret en door gebruik te maken van acteurs in plaats van zangers. Ook in de instrumentatie, met invloeden uit de jazz en swing en ongebruikelijke instrumenten als saxofoon, banjo en harmonium, braken ze met de traditie.”

Hermans' artistieke hart gaat uit naar muziektheater. „In een toneelstuk van Shakespeare past heel goed muziek van bijvoorbeeld tijdgenoot John Dowland, in een toneelstuk van Ilja Pfeiffer liet ik ook muziek van Verdi horen. Muziektheater, en

dus ook opera, slaat een brug tussen twee disciplines. Voor mij als regisseur betekent dit dat ik heel nauw moet samenwerken met de dirigent, goed moet luisteren naar de muziek en naar wat hij daarover te melden heeft. Met Enrico lukt dat heel goed, hij is de beste theaterdirigent die ik ken.”

Sprudelwasser

Hermans en Delamboye hebben, met toestemming van de Erven Weil en Brecht, veel vrijheid genomen. „Zo hebben we de opera ingekort van drieënhalf naar tweeënhalf uur, zodat mensen toch ‘met de laatste bus naar huis kunnen’, en de pauze verplaatst van halverwege de tweede acte naar erna. En om niet steeds te hoeven ‘pingpongen’ tussen de boventiteling en het podium wordt er Nederlands gesproken, maar in het Duits gezongen. De Duitse taal kent zulke fraaie woorden, die wilden we graag behouden. Alleen al het woord ‘Sprudelwasser’ in plaats van Spa rood!”

‘Die Dreigroschenoper’ van Kurt Weil en Bertolt Brecht Opera Zuid en Philzuid Parktheater, zaterdag 22 november 20 uur .